

**Sygn. akt II Cz 543/13**

## POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2013 r.

**Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy**

w składzie następującym :

Sędzia Sądu Okręgowego Przemysław Grochowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 lipca 2013 r. w Lublinie

sprawy z powództwa T. S., M. O. i I. O.

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zadośćuczynienie

na skutek zażalenia powodów T. S., M. O. i I. O. na postanowienie z dnia 5 lutego 2013 roku w sprawie I C 24/13 Sądu Rejonowego w Lubartowie

postanawia :

oddalić zażalenie.

SSO P. G.

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Lubartowie oddalił wniosek powodów o zwolnienie od kosztów sądowych ustalając w oparciu o oświadczenia dotyczące sytuacji majątkowej i złożone przez powódkę T. S. oraz przedstawicieli ustawowych – rodziców małoletnich powodów I. i M. O., iż T. S. pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z dwójką powodów w wieku 4 i 5 lat oraz ich rodzicami. Jest ona właścicielka nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym o powierzchni 90m<sup>2</sup> i gospodarczym o powierzchni 72m<sup>2</sup> oraz gruntów rolnych o powierzchni 2ha. Łączna kwota dochodów tej powódki i jej rodziny z tytułu renty, wynagrodzenia za pracę i zasiłków wynosi 2.210 złotych miesięcznie, które w całości pochłaniane są przez koszty bieżącego utrzymania. T. S. otrzymała już od pozwanego tytułem zadośćuczynienia z tytułu tego samego zdarzenia kwotę 10.000 złotych (w uzasadnieniu omyłkowo zapisano : 1000), która przeznaczyla na obsługę prawną – 2.000 złotych, wizyty u psychologa – 200 złotych i spłatę pożyczki – 7.800 złotych. Z kolei przedstawiciele ustawowi małoletnich powodów otrzymali od pozwanego łącznie 70.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania i przeznaczyli ją na obsługę prawną – 8.000 złotych, wizyty u psychologa, remont domu – 40.000 złotych, spłatę zadłużenia - 10.000 złotych, nagrobek dla syna – 10.000 złotych, zakup ubrań i oprawę pogrzebu – 600 złotych.

W tym stanie rzeczy Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania instytucji określonej w art. 102ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i do uwzględnienia wniosku powodów o zwolnienie jej od kosztów sądowych wskazując, że powódka oraz przedstawiciele powodów, licząc się możliwością wystąpienia z niniejszym pozwem po przyznaniu przez pozwanego świadczeń, które nie wyczerpywały ich roszczeń, winni byli poczynić stosowne oszczędności w swoich wydatkach na poniesienie kosztów sądowych, gdy zobowiązania, na które spożytkowali uzyskane świadczenia, nie powinny korzystać z pierwszeństwa przed wydatkami na poczet kosztów sądowych.

W zażaleniu powodowie zaskarżyli to postanowienie w całości i wnosili o jego zmianę poprzez zwolnienie ich od całości kosztów sądowych i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie o jego uchylenie z przekazaniem

sprawy do ponownego rozpoznania, zarzucając naruszenie art.102 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez jego niewłaściwe zastosowanie. Jak wynika z argumentacji powołanej w zażaleniu, dochód miesięczny w przeliczeniu na jednego członka rodziny kształtuje się poniżej minimum socjalnego wynoszącego, według danych Instytutu Pracy i (...) z września 2012 roku – 839,10 złotych w przypadku rodziców z dwójką dzieci, a w przypadku gospodarstwa emeryckiego – 1.038,54 złotych, co przeczy stanowisku Sądu Rejonowego o możliwości ponoszenia kosztów sądowych bez uszczerbku koniecznego utrzymania siebie i rodziny. Kwota, jaka T. S. otrzymała od pozwanego została w całości spożytkowana na wydatki związane z budowa pomnika dla wnuka, leczenia psychologicznego, obsługę prawną oraz remont domu.

Małoletni powodowie nie otrzymali od pozwanego żadnego świadczenia i nie odpowiadają oni za rozporządzenie kwota wypłacona ich rodzicom w związku ze śmiercią brata, co nie może skutkować obciążeniem ich odpowiedzialnością za działania rodziców.

Z porównania dochodów i wydatków rodziny powodów wynika, że żyją oni bardzo skromnie i jakiegokolwiek nieprzewidziane wydatki prowadziłyby do pozbawienia ich środków utrzymania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Zażalenie nie dostarcza argumentacji pozwalającej na zasadne podważenie zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Skarżący zarzucał niewłaściwe zastosowanie art. 102 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, którego sens sprowadzał się nie tyle do przyjęcia niewłaściwej instytucji pozwalającej na wydanie rozstrzygnięcia zgodnego z wnioskiem zażalenia, ile do wykazania wadliwości wniosku na tle faktów ustalonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym o braku przesłanek pozwalających na zwolnienie od kosztów sądowych

Zarzut ten nie został trafnie podniesiony. Nie jest przekonujące przywołanie na uzasadnienie tego zrzutu kryterium minimum socjalnego, którym nie posługuje się uregulowanie art. 102 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, objęte zarzutem zażalenia. Przy tym z rozważań Sądu Rejonowego nie wynika, by możliwości uiszczenia kosztów sądowych upatrywał w bieżących dochodach rodziny powodów, ustalając całkowite ich wykorzystywanie na zaspokojenie koniecznych potrzeb bytowych i wyrażając przy tym ocenę o ich niewielkiej wysokości. Źródłem środków pozwalających na wywiązanie się z obowiązku ich uiszczenia dopatrywał się Sąd wyłącznie w świadczeniach uzyskanych już od pozwanego z tytułu zdarzenia będącego kanwą obecnego pozwu i to także pomimo twierdzeń powodów o wyzbyciu się otrzymanych stąd kwot. na inne wydatki.

Stanowisko Sądu Rejonowego, na temat zaniechania zabezpieczenia środków finansowych na koszty sądowe pomimo konieczności liczenia się z taką potrzebą jako przeszkody do uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych, znajduje oparcie w poglądach judykatury (jak np. tylko z ostatniego okresu : orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 14 sierpnia 2012 roku w sprawie I ACz 562/12, lub Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2012 roku w sprawie I ACz 1592/12, jak też Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 roku w sprawie III Cz 104/84 – LEX 8623 ) oraz jest aprobowane przez Sąd Okręgowy jako zgodne ze standardami rozsądnego zachowania się oczekiwanego od uczestników obrotu prawnego. Stąd okoliczność uzyskania zasobów pieniężnych pozwalających, z niewielkim dla ich wartości uszczerbkiem, wygospodarować kwotę niezbędną na koszty sądowe, i to w sytuacji, gdy powodowie kierowali już wobec pozwanego żądania zapłaty należności, wyższej, aniżeli otrzymana dotychczas lub w ogóle odrzuconej, słusznie przekonuje o posiadaniu zdolności do wywiązania się z obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu.

Nie mogła zostać przy tym uznana za wiarygodną okoliczność faktycznego wydatkowania przez T. S.przekazanego jej świadczenia na deklarowane przez nią cele, skoro twierdzenia na ten temat wynikające z zażalenia pozostają w sprzeczności z jej oświadczeniem złożonym do akt sprawy (k.38) co do budowy nagrobka i kosztów remontu domu. Przy tym pochodna tej okoliczności, związana z wyzbyciem się uzyskanych z tytułu częściowego zaspokojenia świadczenia objętego stosunkiem prawnych stanowiącym podstawę powództwa na cele spłacenia innych zobowiązań, nie może skutecznie oddziaływać na zmianę oceny możliwości sfinansowania kosztów sądowych, skoro strona, która realizuje

swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - preferencyjnie traktując inne zobowiązania - nie może skutecznie podnieść zarzutu, iż odmowa zwolnienia jej od kosztów sądowych jest ograniczeniem dostępności do realizacji jej praw przed sądami (tak poglądy judykatury wywodzone na tle orzeczeń np. Sądów Apelacyjnych : w Gdańsku – postanowienie z dnia 9 lipca 1992 roku w sprawie I ACz 393/92, w Szczecinie – postanowienie z dnia 28 stycznia 2009 roku w sprawie I ACz 3/09).

W przypadku małoletnich powodów, którzy nie posiadają zdolności samodzielnego utrzymania się ani własnego majątku pozwalającego na pokrycie związanych z tym kosztów, sytuacja ta nie przesadza samodzielnie o skorzystaniu z dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów. Dla zwolnienia od kosztów tego rodzaju osób zasadnicze znaczenie odgrywa sytuacja majątkowa osób zobowiązanych do ich utrzymania (orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1960 roku w sprawie II Cz 42/60 – LEX 115408 i z dnia 15 maja 1989 roku w sprawie II Cz 80/89 – LEX 8963, a także Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 października 2012 roku w sprawie I ACz 1699/12). Wobec tego, jeśli powodowi ci pozostają pod opieką rodziców I.i S. O., to pozostające w ich dyspozycji źródła środków pozwalających na pokrycie kosztów sądowych brane być powinny w rachubę dla oceny zdolności ich wyłożenia w sprawie wytoczonej przez nich na rzecz ich dzieci. Za przewrotny przy tym należy uznać argument użyty w zażaleniu, że małoletni powodowie nie mogą zostać pokrzywdzeni postępowaniem ich rodziców, którzy już rozporządzili zasobami uzyskanymi od pozwanego, skoro to sami ci rodzice decydują o wytoczeniu powództwa, reprezentują swoje dzieci przed sądem i do ich rąk nastąpi ewentualna wypłata zasadzonej wyrokiem należności. Wyzbycie się majątku w sposób ignorujący zabezpieczenie kosztów procesu a następnie wytoczenie powództwa w interesie dzieci z twierdzeniem że postępowanie rodziców decydujących o losach procesu pozostaje poza wpływem tych dzieci, trudno uznać za podlegające aprobachie i tolerowaniu przy ocenie możliwości finansowych w zakresie wyłożenia kosztów sądowych. Dla jej dokonania zastosowanie znajdować zatem będą uwagi w tym przedmiocie wyrażone poprzednio.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art.397§2 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w postanowieniu.

SSO P.Grochowski